

nedeljski Primorski dnevnik

leto XV. - Št. 254 (4408)

TRST, nedelja 25. oktobra 1959

Cena 30 lir

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Pred petim zasedanjem mešanega odbora v Rimu

Utrije se začne v Rimu peto zasedanje italijansko-jugoslovanskega mešanega odbora za izvajanje Posebnega statuta londonskega memorandumu. Zasedanje, ki je žal sele delovno zasedanje raznega odbora, ki je v prvih manjšini in rešenja manjšinskega vprašanja edinstven primer sodelovanja za izvajanje narodnih dolob za slovensko zaščito, sva peto obletnici londonskega memorandumu. Zaradi tega bi bilo imeti zasedanje pomen, ker bi bilo da bi tudi mešani odbor napravil petletno bilanso o izvajanju Posebnega statuta.

Mešani odbor namreč ne morel mnenj vseh resolucij in spomenic, ki so ob tej važni obletnici: resolucije Slovenske kulturno-gospodarske komisije, ki je bila sprejeta 11. t. m., resolucije Slovenskih svetovalec, ki je bila sprejeta na listah KPI, ki je bila sprejeta na zboru v soboto 10. t. m., ter spomenice, o kateri bodo razpravljali danes na izvoljeni slovenski svetovalec in po njihovo politično priporočilo in v skladu s neodvisne socialisticne Slovenije demokratizacije zveze in skupni nameni, da bi se članku ponavljali njihove resolucije in zahteve, saj ni skoraj nobene, ki bi se v celoti izražala pa hočemo v zvezi z zadnjim dejstvom, da je bil v Beogradu zares redno seje z velikimi rezultati, da bi torej lahko ravnala z zaupanjem, da bo odbor tudi prihodnosti nadaljeval z delom in da bo v njegovem okviru zboljševanja mednarodnih odnosov napredovanja pomiritev vnetih sploh in v kratkem da bi boljše rezultate, da bi bili dosedanj.

Se ozremo na rezultate zadnjega, četrtega zasedanja, ki je bilo v Beogradu, ne moremo sicer reči, da je bilo povsem negativno, da nas je najbolj razočarala neizpolnjena obljuba, da zakon o slovenskem parlamentu v rimskem parlamentu. Drugo razočaranje je pred meseci bila dnevnega reda zasedanja.

Sanju dvojezičnosti tako v napisih kakor v uradih. Slovensko skupnost v Italiji to vprašanje se prav posebno prizadeva, ko vsi Tržačani in Goričani, ne glede na narodnost, ki tako pogosto odhajajo na Koprsko in na Bujsko, s svojimi očmi vidijo in s svojimi ušesi slišijo, kako Jugoslavija dosledno izvajajo obveze o enakopravnosti uporabi italijanskega jezika na svojem področju. Zato tudi objavljamo nekaj fotografij iz Kopra in Pirana z dvojezičnimi in tudi samo enojezičnimi, italijanskimi, napis v javnih ustanovah. Kje so taki napisi pri nas? Kje je kak dvojezični uradni obrazec razen spricval slovenskih sol v Trstu? Po vsem, kar je napravila Jugoslavija na tem področju, lahko predvidevamo, da se italijanska delegacija ne bo zaslala v zavidičnem položaju.

Omenimo naj pri tem okoliščino vladnega generalnega komisarja za uvedbo tečajev za slovensčino. Že ko smo prvič o tej zadevi poročali, smo poudarili važnost te okoliščine, toda takoj smo podčrtali, da vprašanje uporabe slovensčine v smislu Posebnega statuta na ta način ne more biti rešeno. Zato ponovno poudarjamo tudi ob tej priložnosti, da bo rešeno tedaj, ko bo vladni komisariat končno začel izvajati tisto določbo Posebnega statuta, ki govori o pravični zaposlitvi Slovencev v javnih ustanovah. Hkrati ne moremo — in se ne bomo utrudili nikoli to zahtevati ponavljati — preko veljavnosti fasisističnih členov zakonov (137 in 122) o kazenskem in civilnem pravnem postopku, ki predvideva celo kaznovanje tistega, ki uporablja slovensčino pred sodiščem.

Gre torej za tri nadvse nujna vprašanja, o katerih bi moral na oktorskem rimskem zasedanju odbor razpravljati: zakonitost slovenske šole (tudi vprašanje ureditve staleža slovenskih sol), dvojezičnost in pravično zastopstvo. Predstavnik italijanske delegacije je glede prvih dveh vprašanj — kot smo že poročali — izjavil, da bosta prvi dve vprašanji ponovno na dnevnem redu. Izražamo torej živo željo, da bi bilo na dnevnem redu tudi tretje omenjeno vprašanje, ki je končno v bistvu najtesneje povezano z vprašanjem absolventov slovenskih sol.

Najvažnejše pri vsem pa je, da ne bo prišlo ponovno do takega sklepa, ki bi tudi v naslednjih šestih mesecih ostal zgolj obljuba!

Odbor tudi ne bo mogel mimo takih vprašanj, ki so se pojavila prav v zadnjem času. Prvega med njimi —

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
KOPER
REPUBLICA POPOLARE DI SLOVENIA
COMITATO POPOLARE DISTRETTUALE
CAPODISTRIA

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR - PIRAN
COMITATO POPOLARE COMUNALE - PIRANO

POZIV - INVITO
Na podlagi člena 139 in 142 statuta Občine Piran sklicujem
in base all' art. 139 e 142 dello Statuto del Comune di Pirano convoco
ZBOR VOLIVCEV
L'ASSEMBLEA DEGLI ELETTORI

REPUBBLICA POPOLARE DI SLOVENIA
GINNASIO LICEO
CAPODISTRIA

REPUBBLICA POPOLARE DI SLOVENIA
SCUOLA ELEMENTARE
CAPODISTRIA

GARIBOLDIJEVA ULICA
VIA GIUSEPPE GARIBOLDI

REPUBBLICA POPOLARE DI SLOVENIA
OBCINSKI LJUDSKI ODBOR PIRAN
OKRAJ KOPER
REPUBLICA POPOLARE DI SLOVENIA
COMITATO POPOLARE COMUNALE
DI PIRANO
DISTRETTO DI CAPODISTRIA

Na Koprskem in Bujskem Tržačani in Goričani lahko na lastne oči vidijo povsod na javnih ustanovah dvojezične napise ali pa tudi samo enojezične — italijanske. Kje so taki dvojezični napisi pri nas?

Po včerajšnjem neodločnem poročilu Alda Mora, ki se ni hotel opredeliti v levi center

Fanfanijevci, „obnova“ in „baza“ dokončno povezani Andreotti pa skuša paktirati z Morovimi „dorotejci“

Nesoglasja so mnogo globlja, kot se je zdelo, in je sporazum med dvema velikima skupinama skoro nemogoč, kljub temu, da se vsi zavedajo posledic razkola

(Od našega posebnega dopisnika)

FLORENCA, 24. — Politični tajnik KD Aldo Moro je danes popoldne skoraj tri ure bral 121 tipkanih strani dolgo poročilo. Pri tem je nekatere manj važne odstavke celo izpuščal, da se dopolnjenost seja ne bi zavlekla daleč čez običajno mero. Njegovo poročilo pa je bilo sprično dejstva, da ni povedal nič novega, česar ne bi bil občelal že v svojem znanem tržaškem govoru z znamenitimi 14 točkami, nezanimivo.

Tokrat jia je le razvil, toda ne v smeri konkretnih političnih izbir. Pričakovalo se je namreč, da bo Moro storil po tržaškem govoru korak dalje, kar pa se ni zgodilo.

Levičarska agencija „Radara“ pravi zaradi tega, da se je politični tajnik ev bistvu postavil dokončno izven fronte zagovornikov politike levega centra, v katero bi se do večer lahko vključila. Zaradi tega so pred njim le dve možnosti: Ali se bo postavil nad dve osnovni frakciji KD, ali pa se bo popolnoma podredil stališču „dorotejcev“. Zato je rodilo Morovo poročilo takoj po opoldanskem prekinjenju kongresa že prve povsem konkretne posledice.

Fanfanijevci in sindikalisti od „obnove“ so se sporazumeli za sestavo enotne liste, v kateri so hkrati pustili prazna mesta tudi za predstavnike „baze“, ki so izrecno to tudi zahtevali, tako da se lahko z gotovostjo reče, da se bo Fanfaniju

lahko še marsikaj nenadnega in nepričakanega zgodilo.

Zanimivo pa je, da presoja levica od „baze“ Morovo dolgo poročilo kot dobro in „učinkovito“ za podlago kongresne diskusije. Zlasti hvali levica njegovo trditve, da so vse struje v stranki „zakonite“ kot nosilke idej, kakor tudi njegove izjave o političnih silah, toda samo ena terenu metode. Levičarji, ker je prav posebej hvalijo, ker je priznal, da „za italijansko demokracijo obstaja vprašanje socialistične stranke“. Toda največja Morova pomanjkljivost je, da ni podal svoje sodbe o teh silah z bolj ali manj oddaljeno perspektivo bodoče politične izbire.

Morovo analizo gospodarskega položaja in bodočih perspektiv ocenjuje levica samo kot zanimivo. Pri tem mu očita, da tudi na tem področju ni nakazal politično-gospodarske smeri, ki je nujno potrebna za razvoj in kvaliteto usmeritev investicij s premagovanjem odpora privilegiranih in monopolističnih skupin.

„Skratka — pravi levičarska agencija „Radara“ — Morovo poročilo je zgradilo lepo stavbo, v kateri lahko živijo vsi — demokristjani

drug poleg drugega, toda ni povedal, kdo bo v njej lahko stanoval, kaj si bo izbral in kam se bo usmeril.“

Posledica takega Morovega poročila je torej že omenjeni fanfanijevski levičarski „epoola“ levega centra, ki ga je takoj vzel v poštev Andreotti s svojo „primavera“. Andreotti je namreč Moru predložil pismeni predlog resolucije, ki so ga podpisali 103 delegati. V resoluciji pravijo, da je sedanja vlada uspešna in polnožaj v parlamentu zadovoljiv, ter da zato niso potrebne vladne izpremembe. Zlasti pa je v osnutku seveda govora o antikomunizmu, ki naj bi bil nekaj lek za mase, še preočitega razkola v stranki. Izvedelo se je, da je prišlo na tej osnovi do sestanka med predstavniki „primaveres“ in Scelbove skupine „centrismo popolare“, ni pa še točneje znano stališče „morovejceve“.

Spričo vsega tega nastane vprašanje, kaj se bo zgodilo z „dorotejci“. Koliko jih bo šlo z Morom, če bo pri volil v Andreottijev predlog? Ali pa bodo ostali kompaktni in premalo aktivni, kot so bili doslej, ker nimajo nobene prave ideološke in programske podlage, saj vedno trdijo, da je lanski volilni program tu

di njihov program, in da Segnija vlada — tako je tudi danes dejal Moro — Fanfanijevo delo le nadaljuje. Če bodo ostali sami, bodo levemu fanfanijevskemu levičarskemu „epoolu“ podlegli in zmaga bo zares dejansko Fanfanijeva, kot so se že sami fanfanijevci na svojem sestanku inoči jasno in glasno bahali.

Ne glede na levičarsko mnenje pa je treba reči, da je bilo v Morovem poročilu mnogo protislovij, da je bilo močno protikomunistično pobarvano, reakcija delegatov pa je bila — na splošno rečeno — taka, da bi objektivno opazovalec lahko ugotovil, da se vsi strinjajo le v poudarjanju borbe proti komunizmu in še, recimo, v komemoracijah De Gasperi, Don Sturza in Vanonija. V vsem ostalem pa soglasja ni. Zato lahko že danes ugotovimo dve stvari: 1. da so danes nesoglasja mnogo globlja, kot se je zdelo doslej, in 2. da je sporazum med obema „epooloma“ skoraj nemogoč, kljub temu da se vsi zavedajo hudih posledic takega razkola. Zato se že čujejo glasovi o možnosti, da bi pravo bitko prelomili med bolj zaprte zidove dvorane, v kateri bi, po formalno lepo zaključenem kongresu, do-

končno razčistili vsaj glavna vprašanja, ki pa predstavljajo v taki ogromni medrazredni stranki pravi zaprti krog — brez izhoda.

Končno naj omenimo še govorice rimskih krogov, ki že sedaj predvidevajo sledeče možnosti sestave pokongresne vlade: 1. če bo zmaga na kongresu Fanfani, bo predsedoval vladi Tambroni, Fanfani pa bi bil samo politični tajnik KD. 2. če pa bo zmaga na kongresu politika desnega centra, bi sedanja vlada ostala.

Isti krogi v Rimu pravijo tudi, da Saragat nasprotuje Gronchijevemu potovanju v Moskvo. Baje je za poziv zvezel že pred meseci, ko je osebno privatno obiskal Sovjetsko zvezo.

V popoldanski diskusiji je govoril tako imenovani „evlaski“ Togni, ki je kot tak poudaril, da ne pripada nobeni struji iz njegovih izjav, saj se ni moglo zaključiti, kaj pravzaprav hoče. Od Fanfanijevcev pa sta govorila najprej Barbi, nato pa še Forlani. Slednjega so med govorom večkrat prekinjali. Toda pravi fanfanijevski programski govor bo imel verjetno Tambroni, dokončno in zvečjavno prepričljivo besedo pa bo izu-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Mirovna ofenziva

Aktualni
portreti

ALDO MORO

sedanji tajnik demokr-
scanske stranke, nima v
Florenči lahke naloge:
kljub temu, da so njego-
ve simpatije na strani
Fanfanija, je moral do
sedaj podpirati Segnija
in desničarsko usmerje-
ne kroge v stranki sami

GOSPA HANNAN

žena ameriškega castni-
ka Charlesa Hannana, je
prva Američanka, ki je
povila petorice (na za-
lost pa so vse umrle).
Do sedaj sta znana le
dva taka primera: prvi
v Kanadi (Dionne) in
drugi v Argentini (Dill-
genti)

FIDEL CASTRO

voditelj revolucionarne-
ga gibanja na Kubi in
predsednik kubanske vla-
de, je govoril osem ur
po radiu v zvezi z ne-
davnim poskusom pre-
vrata pristavev bivšega
diktatorja Batiste

BARBARA HUTTON

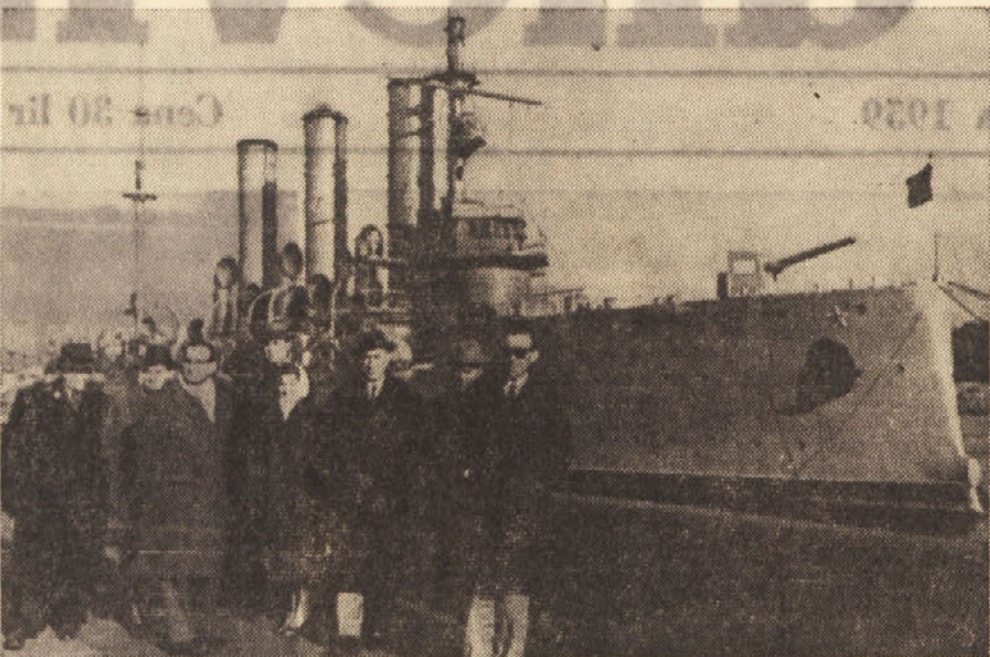
ameriška milijarderka,
ki je do sedaj menjala
že sester mozo, se v svo-
jem 47. letu namerava
ponovno poročiti z 19 let
mlajšim Jamesom Dou-
glasom

GARYL CHESSMAN

ki se že skoro 11 let u-
spesno bori proti obsod-
bi na smrt v plinski cel-
nici, je ponovno dosegel
odločitev izvršitve kazni,
s čimer si je podaljšal
življenje za približno 2
leti

Sedem dni v svetu

Italijanski minister za zunanjo trgovino se nahaja na obisku v Sovjetski zvezi. Tu ga vidimo (prvi z desne) v Leningradu, pred križarko «Zarja»

De Gaulle sabotira
sestaneke na vrhu

Pravo med najbolj intenzi-
vnimi pogajanjimi in posve-
tovanji o določitvi časa, kdaj
naj bi sklicali konferenco na
najvišji ravni med Vzhodom
in Zahodom, je nepričakovano
prišla izjava francoske
vlade, ki brez poprejšnjega
posvetovanja s prizadetimi
zavezniki javlja, da je fran-
coska vlada sicer naklonjena
sestanku najvišjih, toda mne-
nja je, da ga je treba prej
skrbno pripraviti s konferen-
co predsednikov vlad ali dr-
žavnih poglavarjev zahodnih
držav; francoska vlada je za-
to mnenja, da bi začetek
konference najvišjih lahko
določili za prihodnjo pomlad.

To samovoljno določanje da-
tuma je zelo razburilo Lon-
don in Washington. Saj se je
ves čas govorilo, da bo kon-
ferenca morda že decembra.
Predsednik Eisenhower je
predlagal, naj bi konferenca
bila v začetku decembra in
pred tem datumom naj bi se
sestali predsedniki vlad ZDA,
Velike Britanije, Francije in
Zahodne Nemčije. Mac Mil-
lan je ta predlog s veseljem
sprejel. De Gaulle, ki je ves
čas postaljal ovire za skli-
canje konference sploh, je se-
daj, ko so te ovire postale
preveč očitne, ubral drugo
pot in je s samovoljnim pre-
dlaganjem datuma spet on-
emogočil sporazum o čimprej-
njem sklicanju konference.

Značilno je, da je predse-
dnik Eisenhower na svoji ti-
skovni konferenci v četrtke
ponovil, da je bil predlagal
konferenco za december in
da je že vedno mnenja, da
bi bilo dobro, če bi se kon-
ferenca takrat začela. Na
pomlad je namreč določil
njegov obisk v Sovjetski zve-
zi in takrat bo zasedal tudi
ameriški kongres. Zato ni go-
tov, da bi se mogoče istočas-
no udeležiti tudi konference.

Vendar je pripomnil, da je
vsekakor potrebno, da se
zahodne države prej spora-
zumejo, zato da ustvarijo na
sestanku skupno fronto. Tu-
di sovjetska vlada je po svo-
ji uradni agenciji Tass spo-
ročila, da se njeno stališče
ni spremenilo. Sovjetska vla-
da je mnenja, da je nujno
potrebno sklicati konferenco
najvišjih in čim prej, bo ta
konferenca, tem bolje bo za
stvar mira. Na vsak način se
posvetovanja o datumu na-
daljujejo. V ta namen se je
sovjetski poslanik v Parizu
Vinogradov razgovorjal z de
Gaulleom. Debrejem in de
Murrillom. Vinogradov pa se
je razgovorjal tudi o obisku
Hruščeva v Parizu, glede ka-
tereja so se načelno sporazu-
mili.

Hrušev
pride v Pariz

Francoska in sovjetska
vlada sta se načelno spora-
zumeli o prihodu Hruščeva
v Pariz, kamor ga je povabi-
la de Gaulle. Čas obiska pa
ni bil še določen. V Londonu

ni in Washingtonu izjavlja-
jo, da nimajo proti temu ob-
isku nobenih ugovorov. Saj
sta se Mac Millan in Eisen-
hower že razgovorjala s Hru-
ščevom. De Gaulle pa je edi-
ni prihodnji udeleženec kon-
ference na vrhu, ki ni še i-

mel neposrednih razgovorov
s Hruščevom. Zato je hotel
poudariti svojo enakoprav-
nost in položaj velikega, s
tem da je hotel neposredno
obravnavati s Hruščevom
upravljanja, o katerih bo po-
tem govorila na skupni kon-
ferenci štirih. Pogajanja o
obisku Hruščeva pa so bila
vsekakor povezana s pogaja-
nji o datumu konference naj-
višjih in prehodne konference
predsednikov zahodnih
vlad, ki naj bi bila v Pari-
zu. Če bodo Američani, An-
gleži in Rusi vztrajali, naj
bo konferenca še letos, tedaj
bo težko najti čas za poprejš-
nji prihod Hruščeva v Pariz.
Po konferenci pa ta obisk ne
bi imel tistega pomena, ki
mu ga hoče de Gaulle dati.
V Londonu poudarjajo, da
bi bil obisk Hruščeva v Pa-
rizu vsekakor koristen, ker
bi morda utegnil ustvariti
večje navdušenje Francije za
dinamično politiko pomirje-
nja. Tudi «Times» je tega
mnenja in piše, da bi sesta-
nek utegnil biti najpomemb-
nejši od vseh, ki bodo pred
konferenco najvišjih. Če bo
Hruščev uspel pripraviti de
Gaulle o tega, da opusti
svojo trmo, bo to vsekakor
ogromen korak naprej. Toda
de Gaulle bi baje hotel do-

(Nadaljevanje na 8. strani)

NIČ KAJ OBETAJOČE OZADJE «ZADEVE MITTERRAND»

Tri vrste francoskih zločincev
morebitnih bodočih škvadrstov

Desničarski demagogi imajo lahko delo med bivšimi vojaki, ki
so že tisočkrat prekleli vojno, generale in kolonialiste, ki pa
po vrnitvi domov razočarani nasedajo še hujšim «voditeljem»

nosti ne zganil. Podobno
kot ob prvem 13. maju.
Ljudje iz teh krogov vedo,
da je de Gaulle še močan.
Njegova moč sicer ni v vojs-
ki, celo niti v vladi ali v
gibanju za obnovo republi-
ke. Vendar se zavedajo, da
ima de Gaulle moč v prav-
ni račun v meščanskem
smislu — za deželo svobo-
de, pred tem, da se spre-
me, bomo skušali prikaza-
ti z nekaterimi podatki.

Zadnji večer razprav v
pariškem parlamentu v zve-
zi z Alžirijo je degolistični
poslanec Lucien Neuwirth
patetično opozarjal, da se
čez Pireneje že prišli epla-
čani morilec. V hodnikih
in kuloirjih parlamenta se
je razširila vest, da se bo
tisto noč zgodilo nekaj ve-
likega. Georges Bidault, ki
je eden voditeljev sedanje
francoske desnice, je celo
grozil ali vsaj najavljal
«šentjernejsko noč». Znan
fašistični poslanec Jean-
Baptiste Biaggi pa je za ti-
so noč najavljal celo 400
mrtvih.

Ni bilo niti šentjernejske
noči, niti ni bilo 400 mrt-
vih, toda Francozom je sto-
pil strah v kosti. In ta strah
je bil naleten. Z njim do-
ločene struje v Franciji ra-
čunajo. Vtem ko sobnavlja-
jo zgodovino 13. maja in
vtem ko napovedujejo nov
13. maj, hočejo francoskega
človeka prestrašiti, da bi se
v primeru dejanske nevar-

tiš Francozov, ki niso nič
druga kot navadni ali po-
litični zločinci, je v Franci-
ji več, veliko preveč. Delo
se v tri vrste:

V prvo vrsto spadajo pla-
čanci, ki so v službi določen-
ih desničarskih, predvsem
kolonialističnih krogov. Pr-
vo jim «duša». Po poklicu
so — zločinci. Pripravljeno
so za vsako ceno, za vsak
denar ubiti, preteptati ali
podnetiti požar. Toda ti še
niso najnevarnejši. Ker iz-
hajajo iz krogov navadnega
kriminala, jih ima pariska
policija — v kolikor bi ho-
tela to zadržati — na seznamu.
Toda pozna njih ime-
na, točno ve, kje stanujejo,
s čim se ukvarjajo, kaj je
njihov namen.

Bolj nevarni in več stra-
hu vlivajo med povprečne
Francoze člani druge tovrst-
ne sodre. So to ljudje, ki
pravijo terorističnih organiza-
cij. Ze po značaju so cini-
ki, ki pa tega svojega cini-
zma ne izražajo v zločinih
zaradi denarja, zaradi za-
službe, da bi od tega kaj
imeli, pač pa svoje početje
vrše iz nekega političnega
prepričanja. Ti stopijo v ak-
cijo tedaj, ko jim vodstvo
toda naroči. Tovrstni ljudje
niso od danes. Uveljavili
so se že pred drugo svetov-
no vojno, še največ pa v
času druge svetovne vojne.

Imenovali so jih že tedaj
morilce «cagoules». Sem spa-
dajo razni Menetierji, raz-
ni Darlanti, razni Jakubie-
zi in druga znana imena,
ki so po propadu predvojn-
e Francije stopili v službo
nacističnega gestapa in
nemških SS-ovcev in kot
vohuni, vohila ali celo
mučitelji služili nacistični
Nemčiji v Franciji. Seveda
niso to več isti ljudje, ki
so služili nacistom. Zal pa
se je tudi v povojni Fran-
ciji našlo med mlajšimi
Francozi nekaj pokvarjen-
cev, ki so ostali zvesti svo-
jim prvim «vzvorom». Ti
ljudje izhajajo iz organizacij
skrajne desnice. Glavne
osebnosti v teh organizacijah
so bratje Sidos, ki niso
nič drugače kot sinovi zna-
nega francoskega nacistične-
ga kolaboracionista Sidosa,
ki so ga Francozi ob osvobodi-
tvi Francije izpod naci-
zma umorili. Sinovi tega
proslulega nacističnega si-
so celo organizirali svoje gi-
banje «Jeune Nations». V tej
družini so tudi «prostopol-
cijski» omenjeni Biaggi, ki
se za svoje zločinske po-
dvige normalno vadijo v
posebnem vežbalšču Se-
gnoseu, kjer ima svojo ba-
zo tudi gibanje «MP 13».

Slednje gibanje je ono, ki
se je porodilo v času eslav-
nega 13. maja. Ti ljudje i-
majo že svojo preteklost.
Zadnji njihov podvig je bil
umor alžirskega senatorja
Behabylesa, ki so ga umorili
29. avgusta letos.

Zanimivo je, da so ta a-
tentat potvrdili s posebnim
lepakom, ki naj bi ga bilo

izdalo alžirsko osvobodilno
gibanje. Krivdo za ta umor
so hoteli pripisati alžirskim
rodoljubom, ki da so se
znesli nad alžirskim sena-
torjem, ker je klonil pred
Francozi in postal njih sluga
ali celo priganjač. Alžir-
ska osvobodilna fronta je
tedaj mesec dni molčala.

Verjetno ni hotela niti od-
govoriti na taka podkivanja.
In francoski človek je za-
res spoznal, da alžirsko o-
svobodilno gibanje — ome-
njenim umorom nima nobe-
ne zveze, kajti alžirski od-
vetniki, ki tako velikodušno
branjajo alžirsko rodolju-
be, ki jih francoska polici-
ja spravi pred sodišče, se za
morilce senatorja Beha-
bylesa niso niti zmenili.

V tretjo kategorijo fran-
coskih «škvadrstov» pa spa-
dajo tako imenovani ljudje,
ki jih ne moreš kontroli-
rati. So to ljudje, ki de-
lajo na lastno pest in po
lastnem nagibu in ki so
pod vplivom lažnega patrio-
tizma, seveda pod vplivom
desničarjev.

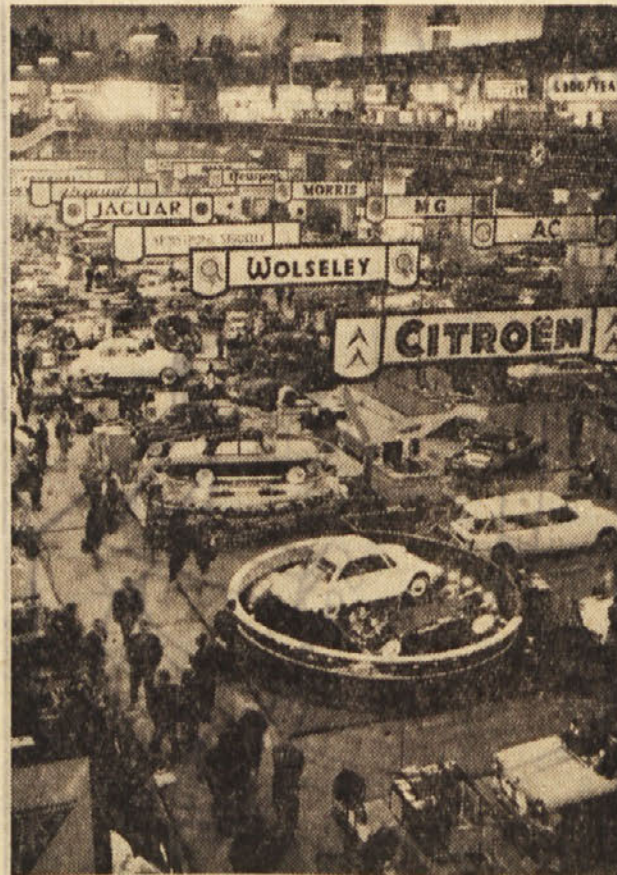
Pri vsem tem pa je važno
še sledeče dejstvo. Fran-
cija je polna orožja. Ročnih
bomb, brzostrelk, samokre-
sov je Francija danes polna.
Nekaj orožja je ostalo
francoskim borcev iz od-
porniškega gibanja, ki ga
po vojni niso vrnil obla-
stem. Veliko orožja je med
francoskimi ljudmi še od
razpada Francije, posebno
med fašistično usmerjenimi
Francozi pa je veliko oro-
žja, ki so jim ga zapustili
Nemci, ko so se umakali in
jim «zagotovili», da se bo-
do vrnil. Zato je franco-

seku škvadrstov danes
malenkost priti do orožja.

Poleg tega je po Franciji
nekaj zelo nevarnih ljudi,
kot so na pr. Biaggi, Lai-
gaillarde, Thomazo, Le Pen
in podobni, ki demagoško
ščuvajo ljudstvo, seveda na
račun nekega «patriotizma»,
ki naj Francijo obnovi in
postavi na mesto, ki ji pri-
pada. In kdo so ljudje, ki
tem demagogom nasedajo.
Povečini so to bivši vojaki,
ljudje, ki so služili v Indo-
čini, v Afriki in se sicer
naveličali vojaškega življen-
ja in tveganja, ki pa so ob
vrnitvi v domovino pri-
šli v «praznino», ker jim de-
žela ni znala nuditi niti pri-
loženega življenja, še manj
pa urejenih družbenih raz-
mer.

V takem vzdušju, med ta-
kimi ljudmi je delo Le Pe-
na — da omenimo le enega
— lahko. Ko mu je bilo 28
let je bil Le Pen še študen-
tlet. Ob pojavu Poujada
se je vrgel v politiko. Ker
je močan, ker ima močan
glas in daje videz odločne-
ga človeka, mu je uspelo
imprimirati in priti je
celo v parlament. 13. maja
je vodil demonstracije v
proslavo koherentne Alžira
Franciji. V parlamentu je
sam kričal, «da je treba vse
poslance zmetati v Seino».

In s takšno demagogijo slu-
ži sebi in vsej francoski
skrajni desnici kot magnet
za pridobivanje množice ne-
zadovoljnih, med kateri-
mi je tudi veliko takih, ki
bi bili pripravljeni odigrati
vlogo, kakršno so ob nasto-
pu fašizma v Italiji imeli
škvadrstov.

Pogled na avtomobilsko razstavo v Londonu, ki bo
odprta do 30. t. m.

ALI VEŠ...

— da so v letošnjem mesecu
zabeležili v ZDA dva zanimiva rekorda: v
vseh sedmih mesecih letos
ga leta se je v ZDA ro-
čilo 104.000 zakonitih
otrov, hkrati pa se je v
času v ZDA rodilo 2.400
otrov, kar je za 7,5 odst.
kot v isti dobi let.

— da v zbirki alkohola
pijač v sovjetskem mestu
lisu hranijo sočasno
ruskega zganja čvoka
je stara najmanj 300 let.

— da so v Milano skupino
ljudi, ki se je organizirala
kvartala z organizirano
prostitucije. Se ne-
številno organizatorjev
imelo ena zaloga 200.000
dolarjev, ki so jih pošiljali v
tele, kjer so dekleta tudi
po teden dni. Pri tem so
kleta zaslužila tudi do
tisoč lir na dan. Slednje
dekletu odstopilo lastno
tela, 30.000 je bilo sorod-
stvom, ostanele zaslužile
je ostal dekletu.

— da je sonce bolj
v Antarktiki kot na severu.
Do tega zaključila
približno sovjetski strokovnjaki
iz odprave na Antarktiki.
so izmerili, da sprejema
Antarktiki do 100.000
kalorij na kv. cm površine
kar je za 15 do 20 odst.
kot na ekvatorju. Vred-
no je dejstvo, da je sonce
isto in sončni žarki tako
letijo zato na obeh straneh.
je na Antarktiki tako
no, je temu vzrok
druge, namreč v izredno
mrazu, ki seže tudi do
stopinj pod ničlo ali celo
več.

— da je baronica
na Riccasoli Clidolfi, ki
v petek stavila v
rojni dan, dobila 600
grafskih čestitk in
prav toliko šopkov
Gospa Giuliana je
Bettina Riccasoli, žena
ebaronu Zelleru.

— da je Modugno
dal svoje sodelovanje
mu, ki ga igraja So-
ren in Clark Gable.
sto pevca-kričalca, ki
delovanje odprodajo
nekim sporov s
in režiserjem, bo v
terih pesmi oponaša
Elvysa Presleya.

— da je direktor
škole festivala Robert
sombly dal ostanku
položaj. Vzrok ni-
stavke naj bi bil, da
burške prireditelje
svetu cenijo kot naj-
nejši festival, ne
kulturni ravni, ki bi
tega festivala morda
kovati.

— da bodo s 1. oktobra
1960 v Karadžiu iz-
členi «taksirski»-riše.
tudi način prevoza po
prepreževala, da
človeško dostojanstvo
da bi človek v oja-
nega vozila tekal po
in prevzela zločince
dosedanjim voznikom
do našli zaposlitve
nah.

— da so na Angliji
prepreževali policijcem
pomagali pijanim
zakonom ureljati
da pijani lastnik av-
tomobilov v oja-
sojstva, ki ga za mo-
na nagrado odpelje
Odslej bodo pijani
avtomobilisti morali
ti sami zase.

— da je v Atlantu
v ZDA podlega opo-
letna Linda Youn-
ker so njeni starši do-
dali zdravnikom, da
pomagali s transpa-
naso, ki jo je
Vzrok temu
sklepu staršev pa je
predsedek, ker da je
ne dopušta.

— da je Sonali da
Indijka, ki se je
zaradi svojih odnosa
lijanjskim režiserjem,
tom Rossellinijem,
da so orientalske
nasprotju z zunanj-
zom mnogo pa
Evropejke, pa
slednje ponajso s
bodo in neodločenost
pa Sonali da
verjetno bolj erotič-
ka druga Evropejke,
nje je, če bi ena-
tudi vse eno žan-
je, ki žive v izredno
manjkanju in ki so
štetih predsednikov,
ostali zaradi zasluž-
kateri žive.

— da se Martin
ponovno toži s svojo
ženo Kašfi. Vzrok to-
bi bila odločnost
bivše žene, ki svojo
jemu možu ne pusti
njunega sina niti
njenega.

Pogled na westminstersko palačo, sedež angleške poslanske zbornice. Na desni sloviti stolp z velikim
zvonom («Big Bena»), ki bije ure, za njim pa westminsterska opatija, kjer so leta 1953 kronali seda-
njo angleško kraljico Elizabeto II.

Karl Eskelund

Mejmej

Objavljamo odlomek iz knjige «Moja žena Kitajka», ki jo je napisal danski pisatelj K. Eskelund in v slovensko prevedel Janko Moder. O knjigi in pisatelju, ki je letos s svojo ženo obiskal Jugoslavijo, smo že obširno pisali v našem listu. Slovenski prevod knjige je izšel letos v založbi «Lipa - Koper».

Niti najini starši bi naju najbrž ne spoznali tisti dan, ko sva pripotovala v Kunming, vsa izrpana, ožuljena na vseh koncih in krajih in neverjetno umazana. Zapodila sva se v najboljši hotel v mestu, a komaj naju je hotelier zagledal, je še zmagal z glavo in rekel, da nima nobene postelje prazne. Ravno tako smolo sva imela tudi v prihodnjem hotelu in se v prihodnjih in šele pozno popoldne sta iztaknila majhna gostilnica, kjer so le imeli prazno sobico. Čeprav je bila cena strahotna, sva jo pograbila — naj je bilo kar si še bodi, je bilo bolje kot spati na cesti. Tako sva vsaj mislila. A ko nama je gostilničar pokazal sobo, sva bila drugačnega mnenja. Moral sem se skloniti, da sem lahko prišel skozi vrata, in prvo, kar sem zagledal, je bila velika rejena podgana, ki je po bliskovito pobegnila pod posteljo. Po tleh je bilo vse polno pomarančnih lupin in cigaretnih čkov, rjuhe so bile vse rdeče pikaste, o čemer sem vedel, da je od mirise krvi. Se najhuji pa je bil smrad — prihajal je skozi raztrgano okno iz papirja, ki je deloma zakrivalo pogled na majhno zadnje dvorišče, gostilniško stranišče.

«Nela je zastokala Cijun. «Tukaj ne moreva ostati. To je le prehudob».

Na potovanju sva spala v še veliko slabših prostorih, a tisto je bilo samo začasno, tako da sva se lahko tolažila z pogledom na prihodnost in z mislijo na potratje, kakršnega bova deležna ob koncu potovanja. To pot pa sva iskala kaj bolj stalnega. Zato sva se obupana vrnila na cesto in potro hodila gor in dol in premišljevala, kje naj prebiva noč, ko me je Cijun mahoma pograbila za roko. «Tistegale človeka poznam iz Pekinga», je rekla. «To je prijatelj mojega očeta».

«No, kaj pa potlej še čakava? Steci za njima sem ji rekla».

Od kraja je ni mogel spoznati, a Cijun mu je hitro obnovila spomin. Potem mi je pretrpetljivo opisala vse najino trpljenje na potovanju.

«In zdaj sva izgubljena», je končala skoraj z jokom. «Ne moreva nikamor, kjer bi lahko prespala noč».

«Mogoče bi se za nočjo kako stisnila pri meni», je obotavljaje se ponudil.

Kitajska pravila o lepem vedenju sicer narekujejo, da mora človek vsaj dvakrat odkloniti in tako omogočiti ponudniku, da spodobno in ne da bi se osramotil, umakne svojo ponudbo, a midva se nisva upala tega tvegati.

«Lepa vam hvala», sva oba hkrati zaklicala. «Kako ste ljubezni...»

Prepričan sem, da se je po nekega kesal svoje ponudbe, zakaj najino začasnno zatočišče se je spremenilo v tako rekoč stalno — v njegovi hiši sva preživela enajst mesecev. Sobica, ki nama jo je prepustil, je bila temna in na prepihu, v njej ni bilo nobenega pohištva razen razmajane postelje, dveh stolov in umivalnika, a nama se je zdela čudovita. To je bil praznoprav najin prvi resnični dom.

Nemudoma sem začel pridno poročati o letelih tigrh, medtem ko je Cijun pripravljala vse za bližajoči se vesel dogodek. Z vprašanjem, kako dobiti vsaj nekaj najnujnejših stvari za novorojenčka, sva se dolgo ubijala in morala sva porabiti vsa svoja iznajdljivost in ves denar, zakaj cene so bile strahotno visoke, moja plačila pa vse prej kot velika. Pri nekem dobrem prijatelju sva iztaknila neko ameriško knjigo o negi dojenčka, si jo izposodila in jo z največjim zanimanjem pregledovala — bilo je, ko da gledava slike iz sto let oddaljene prihodnosti. Prašek za posipanje, gumijasti prti, zaponke, tehnična, vseh teh stvari — ki jih je knjiga naštevala med najnujnejše — v Kunmingu sploh ni bilo mogoče dobiti, a kmalu sva sprevidela, da se da prebiti tudi brez cele množice teh «nepogrešljivih» stvari.

Plenic ni in ni bilo mogoče dobiti, zakaj v svobodni Kitajski ljudje ne mečejo stran starih oblek — temveč jih vse sami ponosijo. Najcenejša vrsta bombaževanega blaga je bila po našo starih deset let, vendar, ko sva si mogla privoščiti, a na svoji koži sva preizkusila resnično starih deset letnega pregovora: «Potrebna nauči golo žensko prestiti». Nekoga dne je Cijun zagledala na ulici, poiskala spopadajo in ga pregovorila, da ji je prodal ducat starih vrčev za tri stotek danških kron. Ko jih je razpavala na kose, prekuhala in oprala, je dobila najemnejše plenice, kar si jih sploh more zaželeli še tako občutljivi novorojenčkov hrbtišč.

Dostikrat sem se spraševal, v čem neki spe kitajski dojenčki, zakaj v Kunmingu ni bilo nobenih zibk. Navsezadnje sva to vprašanje rešila s staro kočaro iz protja, ki sva jo postavila na svojo edina dva stola — a če so prišli gostje in sva stola potrebovala, sva postavila kočaro na tla.

Nakupovanje je bilo prava muka, zakaj trgovci so ravnali z nama kot z berčama. Sploh jim ni bilo mogoče priti na konec; še mar jim ni bilo, ali kaj kupiva ali nič, zakaj dobro so vedeli, da bodo cene jutri gotovo še višje.

A sva se jim maščevala. Kakšen mesec pred otrokovim rojstvom so se Japonci besno zagnali po burmanski cesti in grizili, da bodo zavzeli Kunming. Pri priti sva opazila spremembo pri trgovcih; zdaj so se nama začeli na vsem lepem prilivati in naju prositi, naj kaj kupiva, zakaj hoteli so svoje zaloge pretopiti v denar in jo pobrisati iz Kunminga. Zdaj sva pa midva ravnala z njimi kot z berči, neusmiljeno meštarija in jim dostikrat na četrtno zbijala cene. Po neverjetno nizkih cenah sva nakupila mleka v prahu, po osmadeset ameriških centov konserve, in kos mila palmolite po petdeset centov. A kakor hitro je bil japonski zalet ustavljen, se je položaj sprevrnil v prejšnje žalostno normalno stanje z divje poskakujoci cenami in z visokonosnimi trgovci.

Ko se je približal Cijunin dan, sva poskusila rezervirati posteljo v tamkajšnji bolnišnici, a zdravnik naju je zavrnil.

«Primanjkuje nam prostora še za bolnike s kolero in grižo», je rekel. «Kako bi se potem mogli ukvarjati še s porodnicami?»

Kljub temu se nama je posrečilo iztakniti posteljo za Cijun na majhni zasebni kliniki štiri kilometre iz Kunminga. A šele takrat, ko so se začeli porodni popadki, sem sprevidel, kakšna daljava so lahko štiri kilometri. Stekel sem na cesto in poklical dva rikšarja.

«Kam želite», me je vprašal eden izmed njiju in malomarno naprej listal po debelem šopu bankovcev.

Tiste dni so zaradi inflacije v svobodni Kitajski vozniki rikš zašili dvakrat bolj kot vseučiliški profesorji.

«Na kliniko malo iz mesta», sem odgovoril.

«Ne voziva čez mestne meje», je odgovoril rikšar.

Ponudil sem mu petdeset kitajskih dolarjev, a se je samo nasmejal. Medtem je pa tudi Cijun že prišla na cesto.

«Nič ne de», je rekla. «Saj lahko hodima».

A hoja je trajala skoraj dve uri, ker je morala Cijun dostikrat sedeti na cesto, da je prišla do sapa, kadar so bile bolečine le prelude. Ko sva navsezadnje le prišla na kliniko, v razpadlo leseno kolibo, je zdravnica v halji, oskrbljena s strjeno krovjo, pokazala Cijun v zatohlo sobico, v kateri je čakalo pet drugih prihodnjih mamic, za tovor pa še čeli roji muh in komarjev. Na hitro sem pogledal v operacijsko sobo — operacijska miza je bila navadna lesena kuhinjska miza — in nikjer ni bilo nobenih priprav za anestezijo in niti navadnih nosilcev.

Ostal sem nekaj časa pri Cijun. Bila je kar dobre volje in je na pol za šalo pripomnila, češ da bi privoščila mojemu očetu, da bi mogel biti zdaj on namesto nje v teh težavah — saj konec koncev si je on želel otroka. A mahoma mi je obraz skremžnil krč od bolečine.

«Zdaj rajši kar pojdi», je rekla. «Nič ne bodi v skrbeh zame; se bom že kako izmotala».

Odšel sem domov in začel pisati članek, ki mi ga je naročila glavna redakcija, a mi kar ni šel izpod rok. Kako neki bi mogel pisati o položaju na bojiščih pri Salvinu, ko je vendar Cijun v tem trenutku preživetja peklenke muke? Najrajši bi bil stekel v bolnišnico in pogledal k nji, vendar sem moral ostati doma in čakati na uradno poročilo z vojaškega letališča.

Praden je večer po počitni minil, sem bil od skrbi že ves bolan. Zjutraj sem se prebudil z vročino 39,1 C.

DOBRA ZAMISEL PODJETNEGA ITALIJANSKEGA GROFA

Srednjeveška vas - privlačna in donosna turistična točka

Starinski slog in običaji v vasi, ki je nastala pred 60 leti - Srednjeveška obrt - Starinska zunanost hiš, ulic in trgov - Dostop v grad čez viseči most

Grazzano Visconti - Trg Guido Visconti

Italija je polna srednjeveških mest, trgov in gradov, ki govorijo o živahnem življenju v preteklih stoletjih, in privlačajo številne turiste, ki si radi vse to ogledajo.

V Italiji je tudi kraj, ki mu pravijo Grazzano Visconti, kjer so v zadnjih desetletjih zgradili stavbe v srednjeveškem slogu in nam je oblike turistov povedo, da živimo v dvajsetem stoletju. Grazzano Visconti je postal ena izmed najbolj zanimivih izletniških in turističnih točk. Precej takih krajev je v Severni Ameriki, kjer so si bogati izseljenci zgradili popolne kopije spomenikov in stavb, katerih originali so v raznih krajih stare Evrope, od koder so ti izseljenci prišli.

Grazzano Visconti je 14 kilometrov južno od Piacenze, na odcepni cesti, ki pelje proti Genovi. V štirinajstem stoletju je plemič iz rodbine Visconti dal zgraditi tu grad, ki je potem služil kot zatočišče pristašev filozofskega gibelinske struje v bojih za nadvlado v Piacenzi med pristaši papeža in cesarja. Zgradba ima kvadratno obliko in še danes je treba vstopiti v prostrano dvorišče čez viseči most nad jarkom, ki obkroža široko obzidje.

Najstarejša ohranjena pisana listina o tem gradu nosi letnico 1414 in v njej cesar Sigismund priznava, da je grad Grazzano last plemiča Bernardona Anguissola. Leto 1463 je bil grad prizorišče kmečkega punta proti Francescu Sforzi, a vojaška moč plemiča je uspela zatreti punt in mnogo kmetov je bilo nato obesenih in razčetrjenih.

Grad, katerega je zgradil član rodbine Visconti, ki se je poročil s plemkinjo rodbine Anguissola iz Piacenze, je bil potem zatočišče in slednje rodbine, ki je bila v Piacenzi v stalnem trenju z močnejšo rodbino Farnese. Leto 1541, potem ko je grof Giovanni Anguissola zabel od vojvodje Pier Luigi Farnese, so člani rodbine Farnese zasledili tudi grad Grazzano, ki so ga po dolgih letih spet prepustili Anguissolom.

Leto 1870 je zadnji član rodbine Anguissola umrl zaradi poskoda, ki mu jih je povzročila milatinka. Grad Grazzano je tedaj dobila rodbina Visconti di Modrone. Njen član Giuseppe, ki je bil velik zemljiški posestnik in je tudi služil velike vsote denarja od raznovrstnih rastlinskih industrij, si je zamislil ob začetku tega stoletja, da bi zgradil okrog gradu sred-

njeveško vas.

Prvotna zamisel ni bila turistična. Giuseppe Visconti di Modrone je precejšen del svojega denarja dal za ustanovitev in vzdrževanje raznih strokovnih šol, ki so bile pred petdesetimi leti prava redkost v Severni Italiji. Kljub

modernističnim težnjam je vedel, da si bodo premožni ljudje vedno želeli hišno opremo v starinskem slogu, zaradi tega je ustanovil v novi vasi, ki je dobila, nje-ma na čast, ime Grazzano Visconti, obrtniško šolo za kovače in mizarje. Ta šola pa ni bila običajna. Va-

Kakšna je bila hrana starih Svetoivančanov

Najvažnejše jedi pri prehrani starih Svetoivančanov in, mislim, tudi drugih prebivalcev v ožji tržaški okolici so bile: koruza, fižol, krompir in pšenica. Za tem je igrala svojo veliko vlogo povrtina.

Nisem postavila slučajno na prvo mesto koruze; kajti ta je večkrat nadomestovala kruh v obliki polente ali močnika, to posebno v zelo revnih družinah. Vsaj enkrat na teden pa je bila polenta prav gotovo na mizi v vsaki družini, in sicer v petkih. Pripravili so jo s polenovko - «stakvizam» ali z ribjo omako «brodetom», če niso bile ribe predrage. Vendar naši Judje niso bili nikoli «polentariji», njihova hrana je bila mnogo bolj pestra.

Na drugo mesto sem dela fižol, ker so ga zelo mnogo uporabljali posebno kot dodatek k mnogim jedem. Sicer so ga jedli tudi sami, kar največ v solati, za beljenega z oljčnim oljem ali z dodatkom česna, kakor tudi pripravljene na «smole» in so ga jedli po navadi s polento. Toda fižol je služil tudi kot dodatek k močniku, nato pa zimi k solatam, kot na primer h kuhani zeleni «sel-nu» solati, «endiviji» ali krompirju; poleti pa k radici. Nato je bil dodeljen kot dodatek k raznim «jotam», ki so bile sestavljene iz sladke repe, sladkega celja ter krompirja in fižola, ali pa kislega zelja ali kisle repe in krompirja in fižola. Pozimi so kuhali tudi phano koruzo s krompirjem in fižolom. Bila je tudi navada, kuhati vsak ponedeljek jetmen, katere-mu so dodali krompir in fižol.

Tretje mesto je zavzemal krompir, kot dodatek raznim je omenjenim jedem, pa tudi kot samostojna pri-kuha, ali pa tudi sam v obliki s soljo in pozimi pe-

čen v žerjavici.

Kruh ni bil ravno nedosegljiv, a je bilo do njega težje priti kot pa do drugih že omenjenih jedi. Ob sobotah je navadno gospodinja zamesila in spekla kruh za cel teden. Bil je med vsemi jedmi najbolj cenjen. Če je prišel gost v hišo je gospodinja takoj postavila na mizo kruh in vino. Če so nas stariši posilali po opravičilih v to ali ono hišo smo pogostoma dobili v dar kos kruha. Ker mi doma ni manjkalo kruha, sem ga vselej odkla-njala ali strne so mi po-tisnile kos kruha v roko češ: «Kruha se mi smet brant!» Ko sem v pogovoru z neko 80-letno strino iz Borštica to omenila, mi je povedala, kako je kot mlado dekletce šla na «zrnado» k Meulotom. Ko je zvečer končala delo ji je strina Meuloka potisnila v roke hlebec kruha. «Oh, ku s'n bla jest srečna! Du smrtne ne buon pazabla strine Meuloke! Buh je dej duabro!» Tako je strina zaključila svoje pripovedovanje. Toliko je takrat pomenil kruh. Spoštovanje do kruha je ostalo v nas starejših in prav gotovo ne bo nihče od nas pohodil kruha če ga bo našel na cesti, ampak ga evignil s tal. Naše none so tak kruh celo poljubile.

Pozimi so naši mandrjerji silno čislali polento iz ajdove moke. Posebno kadar so klali so radi pripravili to polento s prašičji meti in čebulo, pa tudi s svežim prašičjim mesom ali klobaso. Posuta s sirom je tak polenta še dandanašnji prava poslastica.

Izpričemo v prehrani so prinasali tudi letni časi, to posebno kar se povrtni-ne tiče. Medtem, ko so pozimi kuhali «selens», cveta-ko, karfiolo «kavole in bro-kole», ohrovt «vrzuote», ze-lje in repo, so spomladi ko-maj čakali, da v toplih gredah ali podzidnicah po-kuza prvi radiček ali meh-ka «salatina». Naši mandrjerji ljudje so zelo ce-nili «zelenjavu», zeleno solato. Od prvega radička in glavnate solate pa do solate «endivije» in «mata-vilca» v pozni jeseni je bila zelenjava prav gotovo vsaj enkrat dnevno na mizi. Največkrat poleti sta bi-la na vrsti radič in fižol, zabeljen z oljčnim oljem z dodatkom česna, popra in vinskim kisom. Fižol je moral imeti dosti vode, da se je dalo pripraviti dosti omake «toča», ker je bila navada pomakati v «to-ču» kruh ali polento. Največkrat je bila ta jed s kozar-cem vina popolna večerja za odraslega človeka.

Pomladanska poslastica je bil prvi grah z ocvrtim novim krompirčkom in mladim kostrunčkom ali jančkom.

Poleti so igrali veliko vlogo paradiznik. S paradiznikovo omako so pripravljali polento, riz in testenine.

V svojih vrtovih so naši mandrjerji gojili tudi celo vrsto rastlin, ki so služile kot dišave pri pripravi je-dil, posebno čnak. Teh ni-šo samo prodajali mestni gospodji, ampak so jih tudi sami uporabljali pri pri-pravljanju jedi.

Svetoivančanka je za-pela:

O kan tu pride, o kan tu grje, use tu lanko veselj! Lane s'n sjala majaruon, letas pej se kopriuc ne buon!

Tudi gobe so poznali in nabirali ter znali pripraviti; toda jih niso visoko ce-nili.

«Skrij če guobe, de ne buojavo rekle, de jemauo mezerjuo pr hise» — je rekla gospodinja svoji hčeri, ko je videla, da so prišli v hišo tuji ljudje. Meso je bilo znak blagostanja, gobe pa revščine.

Goveje in telečje meso je bilo za tiste čase in raz-mere sorazmerno drago. Zato je prišlo v povprečni družini le redkokdaj na mizo. Po navadi so gospodinj kupovale meso ob sobo-tah in nedeljah zjutraj za juho; v tednu pa le redko-kdaj in večinoma, da so pripravile omako za po-lento.

Meso so kupovali le če so imeli doma bolnika, ali porodnico. Tudi kokoši, ka-tere so imeli skoro pri vsaki hiši, so klali le ob praznikih in redkih prilikah.

Ribe so bile vsaj enkrat tedensko na mizi, ako niso bile drage.

Jedi so belili s prašičjo mastjo, ali s slanino. V prejšnjem stoletju je vsaka hiša redila vsaj enega prašiča za domačo rabo. V «jote», ki so jih kuhali po-zimi, so dali kuhati preka-jeno prašičje meso. Tudi zimске solate so radi be-lili s slanino. Vendar so rabili tudi olje. Posebno so cenili oljčno olje, dasi ni bilo takrat tako prečišče-no in je imelo močan duh in okus.

Pripravniki moram, da naše mandrjerske žene - vprežene kakor so bile v raznotera dela - niso ime-le nikoli dovolj časa za kuhinjo. Zato je hrana, ki je zahtevala večje pozornosti, prišla na mizo le ob nedeljah, praznikih in pa ob izrednih prilikah.

Testenine, ki so jih go-spodinj same pripravljale so bile na mizi po navadi ob nedeljah v obliki re-

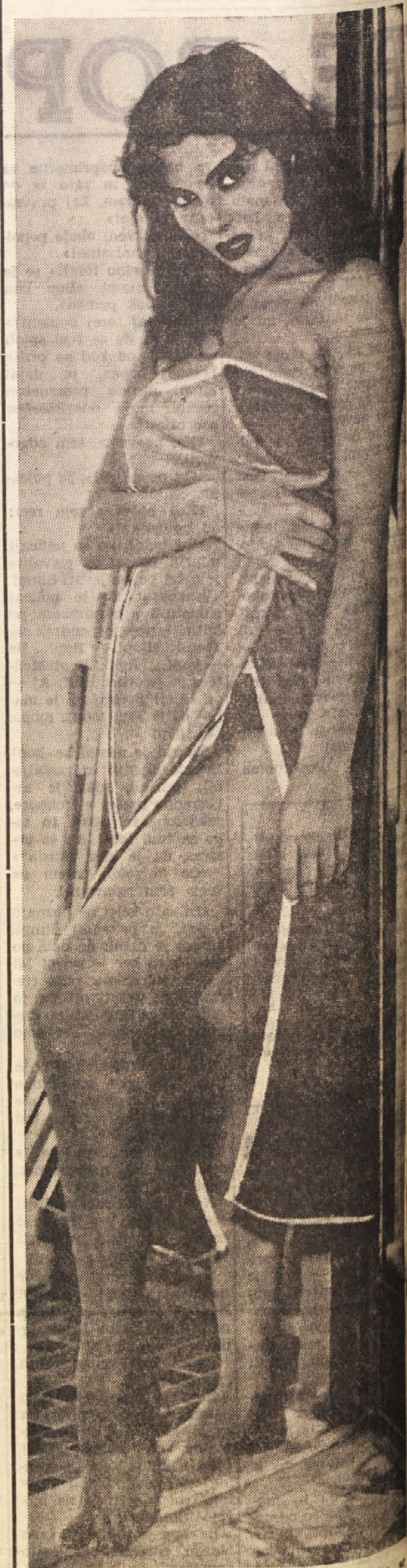
zancev na juhi. Poleti so navadno napravile «bleke» (4 x 4 cm) s paradiznikovo omako in mesom.

Ko so v začetku tega sto-letja začeli izdelovati teste-nine v tovarnah, so jih na-se gospodinj kaj rade ku-povale, ker so si s tem prihranile veliko dela. Naj-bolj so nam otrokom u-stregle, ko so napravile «fofle» s fižolom. Fižol se je po navadi poskril v lu-kije «fofove» in je tako na krožniku skoro izgubil.

Tisti Primorce, ki so se izselili v Jugoslavijo so pri-nesli tja tudi svoj način kuhanja. Zato so si tam ustvarili o nas precej zgre-šeno sliko. Mislili so nam-reč, da sta «pašta in fižo» in «rdeč in fižo» naši na-rodni jedi.

Omenim naj še, da imamo domači izraz tudi za makarone; a ne po zaslugi Svetoivančanov, ampak Lo-nurce, ki so jih krstili za «skuzneke» ali «skuzneče».

p. k.

Rosanna Schiaffino, ki ima komaj 19 let, je že uveljavila v filmskem svetu zaradi svoje zunanosti in ženskih čarov. Zdaj se je začela zavedati, da samo čari in oblike ne morejo zadostovati. Lotila se je učenja ker hoče postati prava igralka. Tako je te dni dejala nekemu novinarju: Tudi Lollobrigida in Sofia Loren, če bi začeli danes, bi se morali učiti in se izpopolniti.

VELJAVEN OD 26. OKTOBRA DO 1. NOVEMBRA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) V sentimentalnih zadevah se morate o-tresti, tu je va-va; odloč na sam-vo vaše srce. U-godne prilike za napredek v poslovnem delu; lahko boste dosegli svoj cilj. Pri-jetne novice.	Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Zazleli si boste ljube-zenskih dogodiv-ščin. V poslovnih zadevah bodite zelo previdni; zlasti v finančnih poslih dobro premislite. Disku-sije. Presenečenja in razni dogodki bodo vplivali na vaše delo.	Strelce (od 21. 11. do 21. 12.) Malenkostne ne zadevajo, rešili in osvo-jevali bodo zavidljivo izpo-rijajo. Neka zadeva bo bolj skrega značaja, bo bolj pletena kot ste si mislili, da ji boste je na-rtje.
Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Slučajno srečanje z neko osebo vas bo ze-lo razveselilo. V poslovnem delu veliko zadošče-nje, ker boste srečno za-ključili neko važno delo. Pazite na nasprotnike, ki spletarijo proti vam.	Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) U-godne prilike za uredništev-skih želja in srečno bodočnost. Skrbno pazite, da ne pride do sporov z drago osebo. Radikalna spremem-ba v poklicnem delu vas bo presenetila.	Tehnika (od 23. 9. do 23. 10.) In-timno zadoščenje v ljubezenskih zadevah. Nepril-čakovane novice. V poklicnem de-lu intenzivna dejavnost, za-radi česar boste lahko na-pravili kakšno napako. Re-sili boste kočljivo zadevo.
Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Oseba, ki ste jo pred kratkim spoznali, vam bo dokaza-la svoje prijatelj-svo. Prilika za prijeten izlet. Davila. Prišlo bo do spora zaradi denar-nih zadev. Potrebovali bo-te nasvet prijateljev.	Skorpijon (od 23. 10. do 22. 11.) Ljubezenska za-deva vas bo ta-ko prevzela, da ne boste mislili na drugo. Če se boste znali pravilno ravnati, se bo srečno razvila. V poslovnem delu nobene novice. Naj vas ne motijo govorice.	Vodnar (od 21. 12. do 20. 1. 1900.) Ljubeznivi in prijetni, ki vam vse se vam pri-srce; v po-sledici, poslovnih zadev. Poslovnih presenečenja. Poslovnih napredkov. Vse se vam po-srečuje. Pozor na službeno in lepa perspektiva pred-odgovor. Bredite pred-odgovor na izredne dogodke.

Ob delavnikih:
7.55 — 10.55 — 12.30 —
3.55 — 17.35 — 19.35.
Ob praznikih:
7.30 — 9.35 — 13.20 — 19.
6.35 — 20.05 — 23.05.

Ob delavnikih:
6.45 — 7.45 — 9. — 12.15
— 15. — 19.
Ob praznikih:
6.45 — 8.25* — 10.35 — 19.
— 19. — 19.55* — 21.35.

* Samo ob nedeljah

BANI — SESLJAN
(OD 27.9. DO 30.11.)

Ob delavnikih:
8.40 — 11. — 12.30 — 13.50
— 17.15 — 17.50 — 18.30
19.30.
Ob praznikih:
8. — 9.30 — 11. — 12.30 —
4.30 — 16.30 — 19.

KOPER

7. — 11. — 12. — 13. —
5.30 — 19.

BUJE

7.30 — 16.

UMAG — BRTONIGLA — NOVIGRAD

8. — 12.20 — 14.50 — 18.30.

PULJ

Ob delavnikih:
15.05.
Ob nedeljah:
7.30 — 16.05.

Ob delavnikih:
10.40.
Ob nedeljah:
10.40 — 30.

Goriško-beneški dnevnik

Epidemija slinavke se širi Živino zaprli Kaj obmejnih prehodov

Primeri boleznih tudi v Sovodnjah
Odredba prefektura

Strovo naslednje najdene predmete:
volnen pulover, dve zlati zapranki, ogrlica iz umetnih bis-
serov in žensko zapestno uro.
Kdor misli, da so predmeti
njegova last, naj se zglozi na
poveljstvu mestnih stražnikov
v Ul. Mazzini št. 7.

Sovodnjiški ekipi v Mošo in Ločnik

Danes bo četrti nedelja pr-
venstva juniorjev. Sovodnji
bodo igrali v Moši proti tam-
kajšnji enajstici. S tehnič-
no gledišča so sile precej
uravnotežene, čeprav doseže
Moša nima v žepu še nobene
zmage, medtem ko so Don-
dovi šečkali poželno eno zmago
in dva neodločna rezultata.
Tekma bo prav gotovo zelo
zanimiva. Sovodnjiški bodo
odpotovali z upanjem, da bodo
Vilčini in njegovi soigralci
prinesli domov vsaj eno toč-
ko. Tekma se bo pričela ob
10.30. Trener je za to tekmo
izbral naslednje igralce: Fer-
folja I., Di Lenardo, Kovac,
Cej, R. Devetak, Tomšič,
Marson, M. Devetak, Vilčin,
Trpin, Ferfolja II. in Petjan.
Prva ekipa bo jutri igrala
zadnje prijateljsko tekmo
pred pričetkom prvenstva. Ker
izidi pripravljalnih tekem Lo-
čnik niso znani, bodo morali
beli sprejeti dvoboj zelo re-
dno; potrditvi se bodo morali,
da si pridobijo ugled, ki je
utrpel veliko škodo po dveh
zaporodnih porazih s Podgor-
ci. Ob 14. uri naj se pri Corallu
v Ločniku zberejo naslednji
igralci: Marson, Suligoj, Cijak,
Garijevič, Devetak, Hme-
jak, Vilčini I., Plesničar, Pe-
tejan I., Podgornik, Vilčini II.,
Ferfolja, Petjan II., Peric
in Anselmi.

Med poukom je postalo slabo

Ob 12.30 so z rešilnim
vozilom iz mesta izvele pre-
povedno ukazno 12-
urno Margjo iz Stever-
dajsko je obšla ne-
dobrot med poukom v
Ul. Trevigiano in
Ul. Tabaj za promet

Tabaj zaprta za promet

Ob 12.30 so z rešilnim
vozilom iz mesta izvele pre-
povedno ukazno 12-
urno Margjo iz Stever-
dajsko je obšla ne-
dobrot med poukom v
Ul. Trevigiano in
Ul. Tabaj za promet

Obvestilo Dijake Matice

Obvestilo
Dijake Matice

Obvestilo Dijake Matice

Obvestilo
Dijake Matice

Obvestilo Dijake Matice

Obvestilo
Dijake Matice

Obvestilo Dijake Matice

Obvestilo
Dijake Matice

Obvestilo Dijake Matice

Obvestilo
Dijake Matice

Obvestilo Dijake Matice

Obvestilo
Dijake Matice

DESETI BRAT

Napisal Josip Jurčič,
priredil S. Klemenčič
Prva predstava ob 16.15,
druga ob 20. uri
Prodaja vstopnic v ka-
varni Bratuš. Cena vstop-
ni: sedeži 400 in 300
lir, stojišča 150, stojišča
za diake in otroke 100.
za diake in otroke 100.

Lupi spet za rešetkami zaradi kraje kolesa

V teh dneh je kriminalni
oddelek v Gorici areti-
ral tri osebe. Spet je za re-
šetkami 63-letni Giorgio Lupi
iz Ul. Bellini 16. Tudi tokrat
so ga spravila ob svobodo
kolesa, ki so zadnje čase nje-
gov najprijubljenejši plen. A
genti so mu pred nekaj dnevi
nastavili mrežo, v kateri se
je ujel včeraj dopoldne. Za-
lotili so ga namreč na žens-
kem športnem kolesu svetlo-
modre barve, znamke 58D
4733, katerega naj bi, kakor
je povedal na kvesturi, kupil
na dražbi v Ronkah. Toda
mož se je zlagal, zaradi tega
so ga evaknili v luknjo. Po-
licija poziva lastnika kolesa,
naj pride po kolo.

Kino v Gorici

CORSO: 17.00: «Nekomu uga-
ja toplos». M. Monroe, T.
Curtis.
VERDI: 16.30: Opereta «La zia
di Carlo». Ob 21.15: Opereta
«Mirna voda».
VITTORIA: 14.30: «Beli vrar-
» Hadži Murata, S. Reeves.
G. Moll, cinemascope in v
barvah.
CENTRALE: 15.00: «Mornarji
na suhem». M. Rona, B. Bo-
tes, Technicolor.
MODERNO: 15.00: «Zaklad
morskih roparjev».

Kino v Trzinu

PRINCIPE: 14-22: «Zimske
počitnice». E. Rossi Drago,
M. Morgan, V. De Sica, A.
Sordi.
AZZURRO: 14-22: «Dirka na
100 kilometrov». M. Carote-
nuto, M. Merini, Fred Bu-
scaglione.
NAZIONALE: 14-22: «Napad
na vesoljno oporišče». R. E-
gan, C. Dabwy.
EXCELSIOR: 14-22: «Gospo-
dar Chicag». R. Taylor, C.
Lee, Cinemascope.
S. MICHELE: 14-22: «Sir, lju-
bezen in fantazija».

Dirka za XVIII. «Trofej zmag»

65 diletantov iz 24 moštev
v borbi za najboljša mesta

Start v Ul. F. Severo, cilj na griču Sv. Justa

XVIII. kolesarska dirka za
«Trofej zmag», ki jo vsako
leto organizira Coppi - Haus-
brandt, je letos privabila do-
mala vse trenutno najboljši
italijanske diletante v skup-
nem številu 65, ki pa se bo
lahko danes dopoldne še po-
večalo z naknadnimi prijavi
posameznikov.
Najmočnejše bo vsekar za-
stopano društvo «Ciclisti Pa-
dovani», ki je poleg zmagovala
trojice za italijanski pokal (Fa-
rine, Zanchetta, Boggian) pri-
javila še Fontano, Gambatti
in Da Rosa. To moštvo se bo
potevalo za končno zmago,
vendar pa bo imelo nevarno

SPORTNO ZDRUŽENJE «B.O.R.» ORGANIZIRA

1., 3. in 4. novembra
na stadionu «Prvi maj»

II. slovenski športni dan

Na programu so naslednje
panoge: Odbojka, namizni
tenis, streljanje, atletika,
umetna dvigalnika, gim-
nastika, nogomet in sah.

Juventina igra doma

Juniorji Juventine bodo da-
nes ob 10. uri igrali v Pod-
gorci, diletanti prve katego-
rije pa bodo imeli v gosteh
Pro Romani; tekma se bo pri-
čela ob 15. uri na standre-
škem igrišču.

Mario Vecchiatto osvojil evropski naslov lahke kat.

Francoza Godiha je premagal v 8. rundi zaradi diskvalifikacije

MILAN, 24. — Mario Vec-
chiatto je z zmago nad fran-
coskim Alžirec Godihom
osvojil evropsko prvenstvo
lahke kategorije in tako na-
sledil rujskega Daulia Loia, ki
je prešel v večer kategorijo.
Vecchiatto je premagal svo-
jega nasprotnika zaradi nje-
gove diskvalifikacije v 8. run-
di. Vecchiatto se je boril s
pogumom in zanosom, vendar
pa ni pokazal posebnega bok-
sarskega talenta.

Kino v Trzinu

PRINCIPE: 14-22: «Zimske
počitnice». E. Rossi Drago,
M. Morgan, V. De Sica, A.
Sordi.
AZZURRO: 14-22: «Dirka na
100 kilometrov». M. Carote-
nuto, M. Merini, Fred Bu-
scaglione.
NAZIONALE: 14-22: «Napad
na vesoljno oporišče». R. E-
gan, C. Dabwy.
EXCELSIOR: 14-22: «Gospo-
dar Chicag». R. Taylor, C.
Lee, Cinemascope.
S. MICHELE: 14-22: «Sir, lju-
bezen in fantazija».

Kino v Trzinu

PRINCIPE: 14-22: «Zimske
počitnice». E. Rossi Drago,
M. Morgan, V. De Sica, A.
Sordi.
AZZURRO: 14-22: «Dirka na
100 kilometrov». M. Carote-
nuto, M. Merini, Fred Bu-
scaglione.
NAZIONALE: 14-22: «Napad
na vesoljno oporišče». R. E-
gan, C. Dabwy.
EXCELSIOR: 14-22: «Gospo-
dar Chicag». R. Taylor, C.
Lee, Cinemascope.
S. MICHELE: 14-22: «Sir, lju-
bezen in fantazija».

Dirka za XVIII. «Trofej zmag»

65 diletantov iz 24 moštev
v borbi za najboljša mesta

Start v Ul. F. Severo, cilj na griču Sv. Justa

XVIII. kolesarska dirka za
«Trofej zmag», ki jo vsako
leto organizira Coppi - Haus-
brandt, je letos privabila do-
mala vse trenutno najboljši
italijanske diletante v skup-
nem številu 65, ki pa se bo
lahko danes dopoldne še po-
večalo z naknadnimi prijavi
posameznikov.
Najmočnejše bo vsekar za-
stopano društvo «Ciclisti Pa-
dovani», ki je poleg zmagovala
trojice za italijanski pokal (Fa-
rine, Zanchetta, Boggian) pri-
javila še Fontano, Gambatti
in Da Rosa. To moštvo se bo
potevalo za končno zmago,
vendar pa bo imelo nevarno

SPORTNO ZDRUŽENJE «B.O.R.» ORGANIZIRA

1., 3. in 4. novembra
na stadionu «Prvi maj»

II. slovenski športni dan

Na programu so naslednje
panoge: Odbojka, namizni
tenis, streljanje, atletika,
umetna dvigalnika, gim-
nastika, nogomet in sah.

Juventina igra doma

Juniorji Juventine bodo da-
nes ob 10. uri igrali v Pod-
gorci, diletanti prve katego-
rije pa bodo imeli v gosteh
Pro Romani; tekma se bo pri-
čela ob 15. uri na standre-
škem igrišču.

Danes v Trstu

NOGOMET
Triestina - Simmenthal Mon-
za, B. liga; obiskovalci ob 15. uri.
CRDA - Libertas, diletanti;
igrišče pri Sv. Ivanu ob 16.30.
Edera - Cormonese, diletanti;
igrišče v Ul. Flavio ob 15. uri.
Ponziara - Pleris, diletanti;
igrišče Ponziara ob 15. uri.
Muggesana - S. Giovanni, di-
letanti; igrišče v Miljah ob 15.
KOLESARSTVO
«Trofej zmag» za diletan-
te, seniore in juniore. Orga-
nizira Coppi - Hausbrandt (km
150). Simbolični start na Sv.
Justu ob 11. uri, dejanski start
v Ul. Fabio Severo ob 11.30.
Cilj na Sv. Justu.

MOTOCIKLIZEM

«Trial Trieste». Zbor tekmo-
valcev ob 8.30 pri cestarski
hiši na Trbiški cesti. Start ob
9. uri.
KONJSKE DIRKE
Dir strotno na Montebellu.
Začetek ob 14. uri. Glavna dirka
za «Nagrado orlova». Lir
260.000, m 2100. Dirka za Totip.

Danes popoldne ob 15. uri na občinskem stadionu

Triestina proti Simmenthalu s Secchijem in debutantom Auberjem

V predtekmi Triestina proti Veneziji za pokal «De Martino»

Na občinskem stadionu pri
Sv. Soboti bo danes četrti
interni nastop Triestine v le-
tosnjem prvenstvu. Njen na-
sprotnik bo Simmenthal Mon-
za, ki je trenutno na predzad-
nem mestu z eno točko več
od Triestine.
Dosedanji domači nastopi tri-
tanske enajstice so bili ne-
uspešni: en poraz in dva ne-
odločna rezultata. Razumlji-
vo je zaradi tega, da se prija-
telji Triestine sprašujejo, kdaj
bo konec te žalostne serije ne-
uspehov, ki jo dopolnjujeta tu-
di dva zunanja poraza proti
Reggiani in Sambenedettese.

Doda Auber ne bo edina no-
vost v napadalni vrsti. Vanjo
se bo povrnil Sechi kot sre-
dnji napadalec, izključen pa bo
po vsej verjetnosti Pula, ki bo
svoje mesto odstopil Tacoli.
Potrdjena bo celotna desna
stran z Magistrelljem na zve-
zi in Fortunatom na krilu.

Precejšen problem ima Tre-
visan tudi s krilsko vrsto za-
radl poškodbe Vargliena, ki
je včeraj še čutil bolečine v
nogi. Če bi se njegovo stanje
do danes zjutraj ne izboljšalo,
potem bo moral vsokčiti v kril-
sko vrsto Frigeri, ker je tudi
Merkuza indisponiran, name-
sto Frigerija v obrambi, pa
bo igral Dudine.

Enajstotrije se bosta sodni-
ku Rustu predstavili po vsej
verjetnosti v naslednjih po-
stavah:
TRIESTINA: Bandini, Frige-
ri (Dudine), Brach, Szoke,
Varglien (Frigeri), Radice, Auber,
Taccola, Sechi, Magistrelli,
Fortunato.
SIMMENTHAL: Breviglieri,
Copreni, Grassi, Adorni, Tai-
lini, Frascoli, Mattavelli, Da-
lio, Carminati II., Gagliardi,
Maestri.
Tekma se bo začela ob 15.
uri. V predtekmi ob 13. uri
pa se bosta pomerili mladinski
moštvi Triestine in Venezije
v tekmi za «pokal De Marti-
no». Trzaska enajstotrija bo na-
stopila v naslednjih postavah:
Miniussi, Zugna, Ceppari,
Pellegriani, Varglien II., Rocco,
Volaucci, Scala II., Dementia,
Verbacci, Pieri, Rezerva; Forti.

Kino na Brečinah

predvaja danes 25. t. m. z začetkom ob 16. uri
Metro CinemaScope barvni film:

«Daleč od morja»

(Alla larga dal mare)
Igrajo: GLENN FORD, SCALA,
FRANCIS, CLARK
V ponedeljek 26. t. m. ob 18. uri ponovitev istega
filma

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 25. t. m.
ob 17. uri CinemaScope
barvni film:

«TAMANGO»

Igrajo: CURD JURGENS,
JEAN SERVAIS

IVAN TAVČAR MRTVA SRCA

POVEST

«Bo že odrinil, kakor je prišel!»
«Medve se ne bodeva jokali za njimi!»
«Kajaj, zdaj bom pa še jaz malol!» pravi večja ter vrže
že omenjeni kolec v vejo. Zopet se je usul kostanj. A nekaj
ga je priletelo skoraj do drevesa, kjer je tical naš znanec.
«Nekaj jih je odletelo!» reče manjša. In ročno je hitela
proti mestu, kjer se je skrival Bogomir. Skloni se in pobira.
Tedaj stopi oni izza drevesa.
«Jezus, Ana, beži!» In tovarišica izgine kakor blisk v
grmovje.
«Tu se pobira moj kostanj!» izpregovori Lesovj, poudar-
ja besedico «moj». Dekle dvigne glavico proti njemu in
prestraši se tako, da popolnoma prebledi. Vzkloni se kvisku
in v deviški sramežljivosti stoji pred njim. Pri tem izpusti
svoj predpasnik, da se usuje v svetli kostanj po zemlji. Z ročico
si hoče nekaj popraviti pri ruti okrog glave. A ruta ji uide
na ramo, in odkrijejo se krasni rumeni lasje, ki se kakor zlato
leskečejo v soncu.
«Pustim ga tu, kjer sem ga nabrala!» vzdihne končno
bojčice. Obrne obraz po stezi, odločno v namenu, da bi po-
begnila. Uganil je hudobne njene naklepe. Pristopi ter jo prime
za roko, ki se mu je za kmetico videla prečudno bela.
«Tako brez kazni mi ne pobebeš!»
Roka se ji trese, to dobro čuti.
«Ali se ti oglašja slaba vest, prijateljica?»
Kri ji sedaj stopa v lice, da je kakor roza cvetoča.
«Kako ti je ime?» vpraša mehkeje.
«Ana. To se pravi, ne! No, pa vendar Ana!»
«Kaj imaš dve imeni?» smeje se.
Tudi dekle se ojači nato.
«Ispustite mi roko, prosti ponižno.»
«Sedaj se ne. Od kod si?»
«Z vasi. Delavec so oče in lakoto trpimo.»
Pri ustiti se ji je napravila nežna črtica, kakor bi se
hotela smejeti rdeča ta usta.
«To je nekoliko opravičljiva! A lakota se vendar popol-
noma ne opravičuje napadov na tujo last!»
«Mati so bolni!»
«Zopet orehcevalna okoliščina, rekli bi pri sodišču. No, pa

stvar je še vedno grozno nevarna. Nekje v kazenskih zakonih
se čita, naj se hudobnej, ki jemlje sadje z dreva ali pa klasje
s polja, ostro kaznuje z zaporom.»
«Moj Bog!» vzkloni in skoraj ji sili solza v oko. «Izpu-
stite mi roko!»
Poskusa tudi, ali bi se ne dalo s silo uteči. Drži jo tako
močno, da se ne more iztrgati. Tedaj pa ji postane v istini
oko solzno.
Lesovj bi bil gotovo vsak drug dan tako lepo priliko
porabil ter sladak poljub pritisknil dekletu na usta, a danes
mu je bilo srce še prepolno masčevalnih misli. Ko tedaj zapazi
solze v krasnih očeh svoje ljubezne tatice, izpusti ji roko.
Plah srni podobno in z obrazom kakor roza rdecim stee za
sestro po gozdu. Lesovj gleda za njo.
«Idila v gozdu? In kako mi obrazek je bil to!»
Obrne se proti domu. Sredi pota mu prihlata naproti
stari Jernej.
«Krajejo! Krajejo!» kriči že iz dalje.
«Miha z Nižave je šel mimo ter dejal: tu doli kradeta dve
kostanj. Vse nam bodo pokradli, ti hudirji!»
«Pred menoj sta zbežala!»
«Skoda! No pa naj mi drugičkrat v pest prideta!»
Ko Bogomir ničesar ne odgovori, reče še: «Saj vem, tisti
dve Porodneževi iz vasi sta bili. Tam kradе vsa familija!»
«Videl sem še drugega človeka v gozdu!» pravi oni.
«A je tudi kradel? Kaj?»
«Ne. V resju je ležal in proti nebu gledal!»
«Proti nebu! In gosposko nošo je imel!»
«Da.»
«Umazano in ponošeno?»
«Da.»
«Ze vem, Lipe z Nižave je bil.»
«Kdo je to?»
«No, Lipe z Nižave. Za Tekstorja se piše in šolo je obesil
na kol.»
«Kaj? Je?»
«Kaj? Nič! Smrti čaka in z milostično ga menda redé na
Nižavi. Pa jaz ničesar ne vem, in če bi vas gospod z Nižave
vprašal, recite, da sem rekel, da ničesar ne vem. Za Tekstorja

se piše in, če bi umrl, prav bi storil!»
Videl se je starcu, da nerad govori o tem. Bogomir ga
zategadelj ne izprazuje dalje. Prideta tedaj tudi že prav k
Višavi, kjer stariček takoj izgine v kuhinjo. Tu se je priprav-
ljalo kosilo gospodu.
SESTO POGLAVJE
Ti sam si gospodar!
A eno te prositi smem:
Iz praha vegoji ti cvetico,
podari loqu pevko-plico,
katerokoli ustvari stvar;
kedor bi pa ko jaz na svet
imel čutili in trpeti,
med dvomi, zmolami viseti —
človeka — uustvariti nikar!
S. Gregorčič
Potem preteče nekaj dni. Bogomir Lesovj je zahajal
pridno v gozd. Ostro je prežal, če se ne skrivja kje med debli
rumenolasa glavica, ki mu ni hotela izginiti iz spomina. Sam
sebi je lagal, da ne lazi zategadelj po logu. Kaj hoče s kme-
tico? No, pa je vendar lazil in kri mu je šinila v lice, če je
iz dalje ugledal bele rokavce ali pisano krilo. In če je, biže
prišel, videl, da ni ista, katere je iskal, čutil se je nesreč-
nega. Ali nikdar je ni več ugledal pod jesenskim drevjem.
Pač pa se je medtem razvil drugo znanstvo.
Bogomir Lesovj in Filip Tekstor sta se poprijateljila.
Mnogokrat sta se srečala v kostanjevem gozdu, pričetkom
osorno, pozneje prijazneje in končno nikdar ne brez daljšega
razgovora. Sam o sebi ni nikdar hotel govoriti ta človek, kar
je Bogomir opazil takoj. Nikdar ga tedaj ni povpraševal, kako
je živel do sedaj in kaj namerava za prihodnost. Zategadelj
sta dobro izhajala. Ali vendar je iskal Bogomir te prečudne
druže, ker so ga, dasi morda prenapeti nazori Filipovi, vzbuja-
li premišljevanju.
Nekdaj sedeta na posekano deblo tik prepada, o katerem
smo že govorili. Tedaj vpraša Bogomir temnega svojega prija-
telja, kaj meni o našem življenju.
(Nadaljevanje sledi)

...nami iz
LAMBRETE
MOTORJE
BILE in pelje
v Sezano.

nami 150.
LAMBRETE.
MOTORJE in A
BILE in peje
v Sežano.